

'De bereidheid om rekening met elkaar te houden en samen te werken heeft ons ver gebracht. Actieve burgers die het ondanks alle verschillen samen willen bolwerken. Dat is wat ons sterk maakt.'

Koning Willem-Alexander, kersttoespraak
2018

INHOUD

	<u>Pagina</u>		<u>Pagina</u>
1. Leeswijzer	1		
Deel 1		11. Zoetermeerpanel	23
2. De opdracht	2	12. Vragenlijst doemee	26
3. Werkwijze	3	13. Swipocratie, kiezen op gevoel	31
3. Resultaten ronde 1	4	13.1 uitslagen	32
4. Opzet en uitvoering ronde 2			
4.1 dilemma's	5		
4.2 opzet ronde 2	6		
4.3 communicatie en bereik	7		
5. Resultaten ronde 2	8		
6. Scenario en aanbevelingen			
6.1 scenario	9		
6.2 aanbevelingen	10		
7. Kernverhaal	11		
8. Naar ronde 3, valideren en keuzes maken	12		
Deel 2			
9. Het beste idee voor Zoetermeer, scholenprogramma	13		
10. Verdiepingssessies			
10.1 Samenvatting	15		
10.2 Belangrijke punten	16		
10.3 Volledige verslagen	17		

Het gesprek met de stad bestaat uit vier rondes. Dit is het verslag van ronde 2. In deze ronde zijn de resultaten en dilemma's die we hebben opgetekend uit ronde 1 gewaardeerd en beoordeeld en verwerkt in een scenario en aanbevelingen voor de toekomstige kwalitatieve ontwikkeling van Zoetermeer. Hiermee gaan we ronde 3 in.

Voor de overzichtelijkheid presenteren we in het eerste deel van dit verslag een samenvatting van de resultaten van ronde 1 en 2 en de werkwijze. In het tweede deel staan de onderzoeksrapporten en de integrale verslagen van de verdiepingssessies. De antwoorden op de open vragen van de enquêtes van het Zoetermeerpanel en op de online vragen zijn te raadplegen via de link <https://doemee.zoetermeer.nl/lopende+projecten/schaalsprong+ronde+2/default.aspx>

Dit verslag is opgetekend door Ronald Schepers en Fulco Treffers, die als externe deskundigen in opdracht van de gemeente dit proces begeleiden. Inhoudelijke bijdragen zijn bijdragen van deelnemende inwoners van Zoetermeer en van mensen die in de stad werken of op een andere manier actief zijn, bijvoorbeeld via een vereniging.

Maart 2019
Fulco Treffers en Ronald Schepers

1. *resultaten*

1. De opdracht

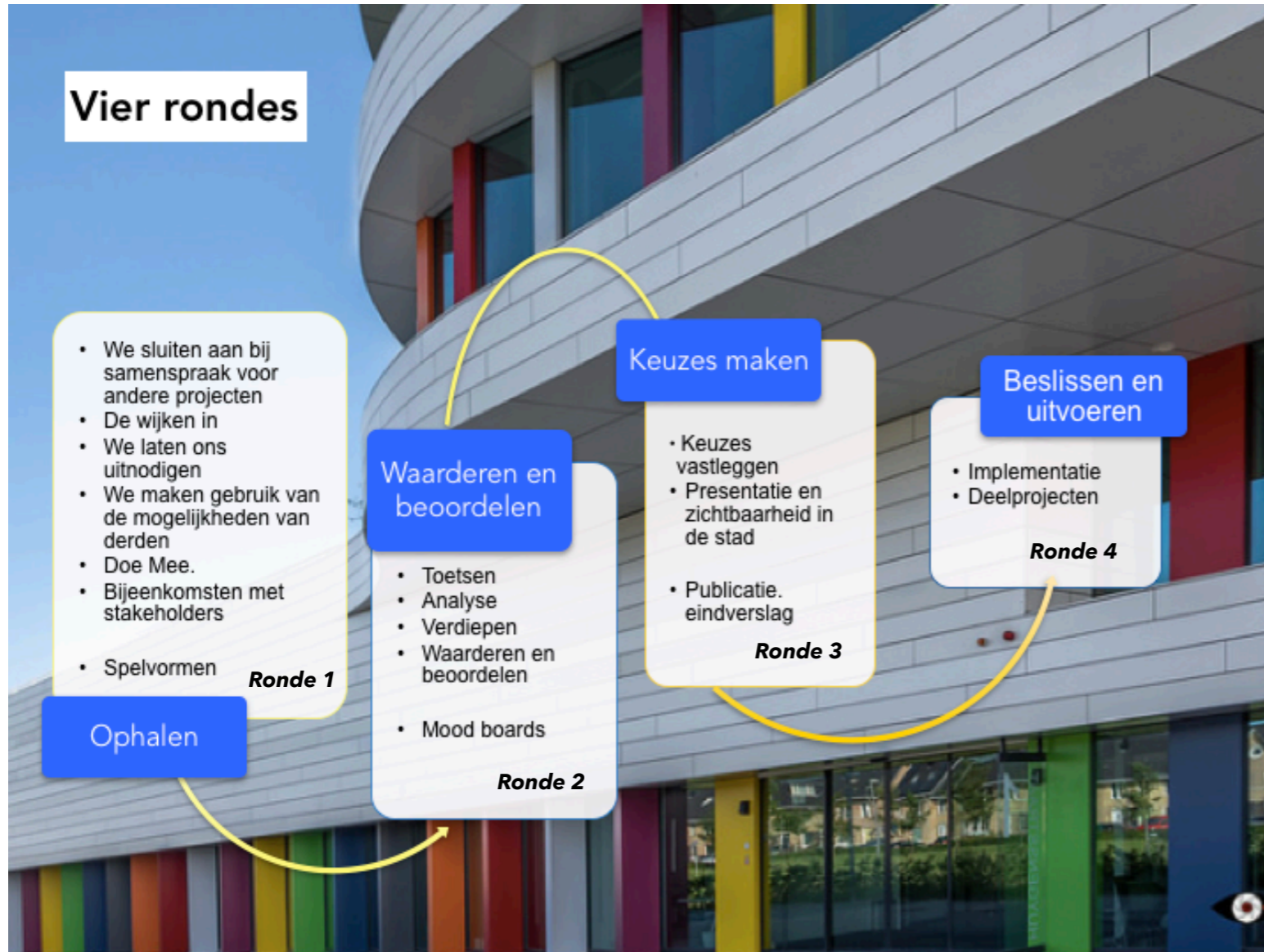
Zoetermeer groeit. Er komen nieuwe woningen en we investeren in de kwaliteit van de bestaande stad. Daarom wil de gemeente weten hoe bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties denken over de toekomst van Zoetermeer. Wat is er goed aan de stad, wat kan beter? Wat ontbreekt er nog? Hoe zorgen we ervoor dat iedere Zoetermeerder hier fijn leeft, werkt en woont?

In samenspraak gaan we op zoek naar het beeld van de gewenste identiteit van Zoetermeer 2030, naar ideeën, wensen en argumenten. Het gesprek met de stad levert een blik op de toekomst naar een gezamenlijk punt aan de horizon, zonder dat we de verbinding met het verleden verliezen.

Deze uitkomsten worden benut voor het opstellen van de Omgevingsvisie en voor programma's die al in gang gezet zijn, zoals die voor het Woningbouwprogramma, de Binnenstad, het Entreegebied en Dutch Innovation Park. Ook dragen deze uitkomsten bij aan een gerichte aanpak per wijk en per buurt.

Aanleiding voor deze samenspraak is het besluit van de gemeenteraad om in Zoetermeer 10.000 extra woningen te bouwen, de zoekopdracht voor nog 6.000 woningen en te investeren in bestaande wijken. In november 2017 heeft de gemeenteraad besloten om met de stad in gesprek te gaan over de toekomst van Zoetermeer. Ook gaf de raad het college opdracht om zo samen een toekomstbeeld uit te werken, waar we naartoe kunnen werken.

2. Werkwijze

Gesprek met de stad

De samenspraak over de kwalitatieve ontwikkeling van Zoetermeer is opgezet als een gesprek met de stad. We doen dit:

- met verschillende werkvormen: gesprekken op straat, spellen, bijeenkomsten, onderzoek, enquêtes en de Swipocratie¹;
- met verschillende groepen: inwoners, belanghebbenden, medewerkers en externe deskundigen;
- door een beroep te doen op rationele afwegingen, emotie en intuïtie.

Het resultaat is een grote hoeveelheid wensen, ideeën, associaties, argumenten en afwegingen in woorden, beelden en muziek. Resultaten die niet allemaal kunnen worden weergegeven in tabellen en grafieken. Daarom vragen we aan het begin en einde van ronde 2 en 3 aan de stad: herkent u de dit? Ontbreekt er nog iets? Om daarna verder te gaan met de uitwerking, verdieping en/of inkleuring. Uiteindelijk zijn dit de resultaten van een gesprek met de stad die zijn vertaald en geobjectiveerd naar een ontwikkelingsrichting voor Zoetermeer 2030.

¹ Swipocratie is een instrument waarmee mensen intuïtief kiezen tussen twee beelden of uitspraken door beeld van hun voorkeur naar recht of links te swipen

3. Resultaten ronde 1

Particippizza: meedenken in ruil voor een verse pizzapunt

De Fietzerria rijdt komende weken rond in Zoetermeer om namens de gemeente burgers te vragen naar hun wensen en ideeën over de toekomst van de stad. Wie meedoet, zoals Petra van der Burg, kan rekenen op een vers stuk pizza uit de mobiele oven.

Redactie Zoetermeer 06-06-18, 10:09

Gisteren genoten voorbijgangers in winkelcentrum De Leyens van de hete pizzapunten, door een enkele fan van de tv-serie De Luizenmoeder gekscherend al 'particippizza' genoemd.

Uit de eerste ronde kwam naar voren dat Zoetermeeders trots zijn op de stad en zich er thuis voelen. Zoetermeer is voor iedereen: voor alle leeftijden, alle achtergronden. Zij zien de stad de komende jaren graag mooier, groener en dynamischer worden. Met passende woningen voor iedereen.

De stad mag wel meer lef tonen en diverser worden, vooral in het centrum. De inwoners zijn kritischer op het centrum van Zoetermeer dan op hun eigen woonbuurt.

In het algemeen zien de bewoners Zoetermeer in 2030 als:

- een inclusieve stad: jong/oud, alle culturele achtergronden, voor elk wat wils, voor iedereen plaats en ruimte voor ontmoeting.
- een stad zonder woningnood: meer woningen, meer kwaliteit, voor starters en senioren.
- een rustige stad in combinatie met een dynamische stad.
- een complete stad: met vooral veel meer recreatieve mogelijkheden, hoger onderwijs en zorg.
- een groene stad: veel groen op en om nieuwbouw, meer of sterkere parken, meer groen in de buurten.
- een stad met meer lef in architectuur, in evenementen, in dynamiek, met name in de binnenstad.

- een mooie stad: meer kwaliteit en onderhoud van openbare ruimte en groen.
- een bereikbare stad: met betere railverbindingen in Zoetermeer en de steden in de omgeving, en voor fiets- en voetgangers.
- een duurzame stad: toekomstgericht op alle fronten: aarde, mensen, functies.
- Een stad met betrokken bewoners, die willen meepraten.

Het stadsbrede samenspraaktraject 'mijn stad, mijn toekomst' is tijdens het jaarcongres van Innovatief Haaglanden januari 2019 gepresenteerd als parelproject voor het thema Smart Politics. Hierbij werd ingegaan op het innovatieve karakter en vragen als: 'Hoe bereik je ook mensen die zich weinig of nooit laten zien bij informatie- en participatiebijeenkomsten, en hoe ga je om met een grote hoeveelheid aan kwalitatieve data?'

4. Opzet en uitvoering ronde 2

4.1 DE DILEMMA'S

Uit de resultaten van ronde 1 werd duidelijk dat sommige wensen voor de stad tegenstrijdig zijn en dat niet alles kan of haalbaar is. Sommige mensen koesteren de rust en het dorpse karakter van Zoetermeer, terwijl anderen meer stedelijkheid en dynamiek willen. Moeten we denken vanuit het idee van een complete stad die kan concurreren met Den Haag of Leiden? Of kiezen we één of meerdere thema's waarin Zoetermeer echt kan uitblinken? En welke thema's zijn dat dan? Dat Zoetermeer extra woningen wil laten bouwen, wordt door veel mensen onderkend, maar waar kunnen die woningen komen? En wat betekent dit voor het groen?

Uit ronde 1 hebben we een viertal dilemma's of spanningsvelden gehaald, die we in ronde 2 verder hebben onderzocht. De dilemma's zijn:

- **Rust – Dynamiek**
- **Bijzondere stad – Complete stad**
- **Bouwen van woningen – Behouden en verbeteren van het groen**
- **Publieke waarden – Private kracht**

4.2 OPZET RONDE 2

Dilemma 1: Rustig blijven wonen of meer levendigheid in de stad. voor jou?

Dilemma via Enzo (het interne communicatiekanaal van de gemeente)

In ronde 2 hebben we de dilemma's besproken en onderzocht met drie bijeenkomsten (verdiepingssessies) op bijzondere locaties en met onderzoek via het Zoetermeerpanel (uitgevoerd door Onderzoek & Statistiek van de gemeente Zoetermeer) en via doemee.zoetermeer.nl. Voor beide onderzoekskanalen zijn verschillende, elkaar aanvullende vragenlijsten gebruikt. Daarnaast hebben we gebruik gemaakt van de Swipocratie; een onderzoeksinstrument waarmee mensen gevraagd wordt om te kiezen op gevoel.

Inwoners zijn breed uitgenodigd om deel te nemen aan ronde 2, via e-mail (alle mensen die aan ronde 1 hebben meegedaan), krantenpagina's, via Facebook en natuurlijk via de doemee-site zelf. Hiermee hebben we - net als in ronde 1 - iedereen de gelegenheid gegeven om mee te praten.

De opzet van ronde 2 was erop gericht om (1) de resultaten van ronde 1 te toetsen: zijn de resultaten herkenbaar en/of ontbreken er nog belangrijke onderwerpen, en (2) meer inzicht te krijgen in de dilemma's en de afwegingen die hierbij worden gemaakt.

- Verdiepingssessies:
Drie bijeenkomsten op bijzondere locaties: bij Kledingbank Meve, Boerderij Gewoon Leuk Natuurlijk en de 13e verdieping van het Poortgebouw.
- Onderzoek via doemee.zoetermeer.nl:
Dit onderzoek bestond uit twee onderdelen, namelijk een vragenlijst en de Swipocratie: een beeldselectie- instrument waarmee inwoners op een meer intuïtieve wijze keuzes konden maken.
- Straatgesprekken op basis van de Doemee-vragenlijst en met de Swipocratie.
- Onderzoek via het Zoetermeerpanel.
- Analyses met informele klankbordgroep:
vanaf het begin van deze samenspraak bespreken we het proces en de resultaten met een groep betrokken inwoners.
- Scholenprogramma:
We vroegen aan scholieren wat zij het beste idee voor Zoetermeer vonden. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat zij hier willen blijven wonen? Hoe ziet Zoetermeer er in 2030 uit? Ruim 250 vierdeklassers kropen in de rol van adviseur voor de gemeente.

4.3 COMMUNICATIE EN BEREIK

Communicatie ronde 2

- Alle deelnemers aan ronde 1 die een e-mailadres hebben opgegeven zijn twee keer uitgenodigd om deel te nemen aan ronde 2.
- ZFM - interview, 09-09-2018.
- Zoetermeeractief.nl, diverse berichten.
- Algemeen Dagblad, 21-09-2018 (vermelding in artikel): 'Zoetermeer versterkt digitale samenspraak'.
- AD, 09-10-2018 Scholenprogramma.
- AD, 07-12-2018 Scholenprogramma.
- Zoetermeer.nl diverse oproepen en berichten.
- Zoetermeers Dagblad, diverse artikelen.
- Enzo: dilemma's en berichten.
- Facebook advertenties.
- Twitter.

Aantal deelnemers ronde 2

- Verdiepingssessies: 70 deelnemers.
- Onderzoek via doemee.zoetermeer.nl: 386 deelnemers, Swipocratie 150 deelnemers.
- Zoetermeerpanel: 1.781 panelleden hebben (een of meer vragen) van het onderzoek ingevuld. Dit is een bruto respons van 47%. Ten tijde van het onderzoek bestond dit Zoetermeerpanel uit 3793 inwoners van 18 jaar of ouder. Het onderzoek is gehouden in periode 8 tot en met 22 november.
- Scholenprogramma: circa 250 leerlingen hebben deelgenomen. Alle vierde klassen vwo van het Alfrink College en alle vierde klassen havo van het Oranje Nassaucollege.

Websitebezoek ronde 2: doemee.zoetermeer.nl

- 2.865 unieke bezoekers, gemiddelde online sessieduur binnen dit project ca. 5,5 minuten.

Sociale media

- In ronde 2 hebben we meer ingezet op sociale media, vooral Facebook. Doelstellingen: werven van deelnemers aan de verdiepingssessies en de enquête op doemee.zoetermeer.nl.
- We hebben hiervoor drie keer een advertentie geplaatst en vier video's gepost, waarin inwoners van Zoetermeer vertellen wat voor toekomstige ontwikkeling van de stad belangrijk is.
- Bereik: 20.794 mensen, waarvan 1.768 vanuit Facebook direct zijn doorgegaan naar doe.zoetermeer.nl.

Gesprek met de stad in cijfers

Ronde 1	670 deelnemers	- verslag is gepubliceerd doemee.zoetermeer.nl/lopende+projecten/schaalsprong+ronde+2/uitkomsten+ronde+1
Ronde 2	2.317 ingevulde enquêtes:	
	- 1.781 Zoetermeerpanel	- onderzoeksrapport en excel-sheets met alle individuele antwoorden zijn na te lezen op zoetermeer.incijfers.nl/rapporten/Panelonderzoek-Toekomst-van-Zoetermeer/570
	- 386 doemee.Zoetermeer.nl	
	- 150 Swipocratie	- integraal opgenomen in dit verslag
	70 deelnemers verdiepingssessies	
	250 deelnemers (15/ 16 jaar)	- samenvatting in dit verslag
	aan het scholenprogramma	

5. Resultaten ronde 2

Dit zijn de belangrijke punten van de verdiepingssessies en onderzoek gecombineerd per dilemma.

Rust - Dynamiek

- Inwoners zijn niet ontevreden met de bestaande reuring in de stad. Iets meer reuring is gewenst, als het maar niet ten koste gaat van rust in de stad.
- Meer dynamiek door evenementen in de stad, activiteiten in de buurt en gezellige plekken om elkaar te ontmoeten.
- Benut de kracht van de wijken, en investeer in ontmoeting, dynamiek en voorzieningen op dat schaalniveau.

Bijzondere stad - Complete stad

- Zoetermeer wordt niet door iedereen als een complete stad ervaren en hoeft hier niet naar streven. De regio biedt genoeg qua voorzieningen, cultuur en uitgaan.
- Veel Zoetermeeders vinden de ligging en het groen het meest bijzondere van hun stad. Daarnaast wordt het verleden, het dorpse van Zoetermeer veel genoemd.
- Behoud wat de stad aantrekkelijk maakt; compact, bereikbaar en groen.
- Investeer in meer kwaliteit van openbare ruimte, architectuur en groen.
- Veel Zoetermeeders willen het woningaanbod en de functionele voorzieningen van een stad.
- Incompleteheid betekent dat we ruimte houden om te ontdekken en te experimenteren.

- In het toekomstbeeld van Zoetermeer 2030 wordt er door bewoners weinig waarde gehecht aan meer ruimte voor cultuur.

Bouwen van woningen – Behouden en verbeteren van het groen

- Investeer in meer woningen voor specifieke groepen, met name jongeren en senioren.
- Nieuwbouw mag, maar niet ten koste van groen rondom de stad en zou samen moeten gaan met het verbeteren van de kwaliteit van het bestaande groen in de stad. Zorg voor een goede balans, maak samen een goed afwegingskader en wees transparant hierover.
- Een grote meerderheid vindt het een goed idee als er bij woningbouw ook kwantitatieve en/of kwalitatieve doelstellingen voor groen worden opgenomen.
- Inwoners staan positief tegenover het transformeren van leegstaande kantoorgebouwen naar woningen. Het Entreegebied wordt hierbij geregeld genoemd.
- Over nieuwbouw in het centrum is men enigszins genuanceerd: het is een interessante locatie voor nieuwbouw van woningen.
- Met het karakter van de Dobbe en de Dorpsstraat moet voorzichtig worden omgesprongen. Investerings zijn nodig maar behoud de sfeer en verhoog de verblijfskwaliteit.
- Over hoogbouw is men enigszins in Zoetermeer verdeeld. Hoogbouw wordt niet op voorhand afgewezen maar is sterk afhankelijk van de locatie en uitvoering.

- Bouwen in een bestaande buurt ligt altijd gevoelig. Een deel van de respondenten aan Doemee (ongeveer een derde) geeft aan dat een gesprek over nieuwbouw in de buurt mogelijk is. Iets meer respondenten geven aan dat ze zich kunnen voorstellen dat de buurt beter of mooier wordt als er woningen worden bijgebouwd.

Publieke waarden – Private kracht

- Zoetermeer is een sociale stad waarin veel inwoners de gemeente vragen oog te houden voor sociaal kwetsbare groepen en men zich positief uitspreekt over diversiteit.
- De stad is van alle Zoetermeeders. De gemeente moet ruimte bieden aan initiatieven van bewoners en deze helpen uit te voeren.
- Bij de ontwikkeling van de stad wordt de rol van de gemeente als regisseur van stedelijke ontwikkelingen geaccepteerd. De regisseur werkt aan concrete projecten met sterke nadruk op participatie. Zij bepaalt met de inwoners de vertrekpunten van samenwerking en besluitvorming, benut talenten in de stad en laat partners excelleren.
- Veel inwoners van Zoetermeer zijn niet gewend om actief deel te nemen aan samenspraak-trajecten. Hiervoor zijn diverse redenen te vinden, maar de gemeente heeft inwoners misschien ook wel wat verwend.
- Bewoners willen bij besluitvorming betrokken zijn.
- Factoren die deelname aan projecten bevorderen zijn vooral ondersteuning vanuit de gemeente en goede communicatie.

6. Scenario en aanbevelingen

6.1 SCENARIO

Als we naar de resultaten van ronde 1 en 2 kijken; naar alle wensen en ideeën van de Zoetermeeders en de afwegingen die hierbij worden gemaakt, dan zien we een scenario met een aantal aanbevelingen die samen richting zouden kunnen geven aan de toekomstige kwalitatieve ontwikkeling van de stad. Het scenario bestaat uit drie verhaallijnen: A. de waardering voor de stad (dat wat we moeten koesteren); B. het proces dat we met elkaar willen doormaken en C. hoe de inwoners hun stad in de toekomst zien.:

A. De waardering, waarom we hier fijn wonen:

- groen en rustig
- een sociaal hart
- goede ligging en bereikbaarheid
- praktisch en functioneel
- krachtige (woon)wijken

B. Het proces: Onze stad gaat van naar

- groeigemeente > beheer van de stad > kwaliteit toevoegen
- uitbreiding met weinig spelers > binnenstedelijk bouwen met veel spelers
- zelf organiseren > netwerksamenleving
- planmatig werken > organisch ontwikkelen en ruimte voor experimenten

C. Ons beeld van de toekomst:

- bescheiden > trots
- gemiddeld niveau > klasse
- rood of groen > rood én groen
- wonen > netwerk van ontmoeten
- kwantiteit > kwaliteit
- praktische stad > vloeiende stad
- functioneel > beleving
- braaf > lef
- saai en kleurloos > meer identiteit
- woningen gezinnen > wooncarrière
- gemeentelijke planner > regisseur
- betuttelde burger > actieve burger

Voorbeelden van keuzes die we met elkaar zouden kunnen maken

iconische gebouwen jantje beton norm voor
groen ambitie in architectenkeuze
succesverhalen uit de stad delen energie en
talenten benutten sociale infrastructuur
versterken sturen op bijzondere en
toegankelijke ontmoetingsplekken
verbindingen voetgangers fietsers naar
stadshart regisseurs-cultuur kwaliteit
openbare ruimte jongerenwoningen in
binnenstad seniorenwoningen in binnenstad +
entree continu debat en aandacht voor
kwaliteit

6.2 AANBEVELINGEN

Uit de resultaten van ronde 1 en 2 hebben we onderstaande aanbevelingen voor de kwalitatieve ontwikkeling van Zoetermeer gedestilleerd, die we - na check bij de deelnemers aan het gesprek met de stad - in ronde 3 gebruiken om keuzes te maken. Tekst in het geel biedt een accent bij een of meerdere aanbevelingen.

1

Groei, maar behoud wat de stad aantrekkelijk maakt: groen, bereikbaar, praktisch.

Bereikbaar is ook: een bereikbare woningmarkt

2

Streef niet naar compleetheid.
Investeer in openbaar vervoer, de regio biedt genoeg.

Wij willen het woningaanbod en de functionele voorzieningen van een stad

Incompleet betekent ook ruimte houden om te experimenteren en samen te ontdekken

3

Stel kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen op voor groen.
Groenkwaliteit heeft zeer hoge prioriteit.

Balans groen-rood is het belangrijkste afwegingskader bij verdichting. Dat hoeft niet tegenover elkaar te staan.

4

Investeer in kwaliteit van openbare ruimte, architectuur en groen.
Toon meer lef in architectuur, inrichting en evenementen.

We zijn niet bang voor hoogbouw. Dit is afhankelijk van de locatie.

5

Meer dynamiek mag, in balans.
Stadsevenementen in het centrum én buurtactiviteiten.

De wijk is hét referentiekader voor wonen en leven in deze stad.

6

Benut de kracht van de wijken.
Een stad met een sociaal hart (oog voor sociaal zwakkeren en diversiteit) heeft de behoefte aan meer plekken en mogelijkheden in de buurt om elkaar te ontmoeten.

Buurt- en wijkontmoeting stimuleren en faciliteren: dit is niet hetzelfde als het maken van een buurthuis.

7

Nieuwbouw is bespreekbaar, ook in de eigen wijk.
Kijk vooral ook naar transformatie kantoor- en industriegebouwen.

Over nieuwbouw in het centrum is men genuanceerd: het is een interessante zoeklocatie voor woningbouw, maar het karakter van de Dobbe en Het Dorp moeten niet worden aangetast.

7. Kernverhaal

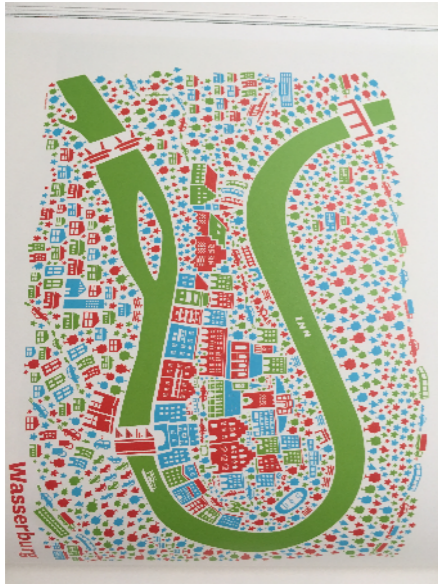
Gemaakt voor de toekomst

Zoetermeer is gemaakt voor de toekomst. Wij moeten als inwoners het karakter van de stad doorontwikkelen, ons de stad eigen maken, en nóg trotser worden. Deze verandering kost tijd en moeite. Maar we zijn een eind op weg met onze praktische en functionele jonge stad.

We wonen hier fijn. Het is een goed bereikbare stad met een sociaal hart, groen en rustig en met alle voorzieningen in de wijk. Daar voegen we de komende jaren meer kwaliteit aan toe: gezellige openbare ruimte, architectuur met lef, meer woningen voor starters en senioren (o.a. in de binnenstad en Entreegebied) en ruimte voor reuring.

In alles wat we doen bewaken we de balans tussen wonen en groen. We streven niet naar compleetheid, want we hebben alles in de buurt. En we houden graag ruimte om samen te experimenteren en onze identiteit te ontdekken.

8. Naar ronde 3: valideren en keuzes maken

De geplande acties voor ronde 3 zien eruit als volgt:

- Een extra check van de resultaten van ronde 2 bij de samenleving: 'hebben wij u goed begrepen'? Via Doemee.zoetermeer.nl.
- Interne werksessies met onderwerpen zoals het Entreegebied, de Binnenstad, de Omgevingsvisie en Wijkaanpak
- Stakeholderbijeenkomst met externe deskundigen
- We gaan in gesprek met de informele klankbordgroep van bewoners
- Een slotbijeenkomst (eventueel town hall-meeting), waarbij we alle keuzes gaan checken en nalopen. We combineren dit met de Omgevingsvisie. Dit is gelijk de feestelijke afsluiting van deze ronde.

OPSTELLEN ADVIES VAN DE STAD: MIJN STAD, MIJN TOEKOMST ZOETERMEER IN 2030

Kaarten die als inspiratie worden gebruikt

2. *Verlagen en onderzoeksgegevens*

9. Het beste idee voor Zoetermeer

SCHOLENPROGRAMMA

Als onderdeel van de samenspraak 'Mijn stad, mijn toekomst' hebben we leerlingen van het Oranje Nassaucollege (4 havo) en van het Alfrinkcollege (4 vwo) gevraagd wat het beste idee is voor Zoetermeer. Want wat moet de gemeente om jonge mensen voor de stad te behouden? We hebben de leerlingen gevraagd om in de rol van adviseur voor de gemeente te kruipen en te vertellen wat de stad nodig heeft.

Van elke school zijn vier voorstellen genomineerd door docenten en ambtenaren van de gemeente die betrokken zijn bij het lesprogramma van deze prijsvraag. De acht genomineerden presenteerden hun ideeën op 6 december 2018 aan een jury onder leiding van burgemeester Aptroot.

De genomineerde ideeën waren:

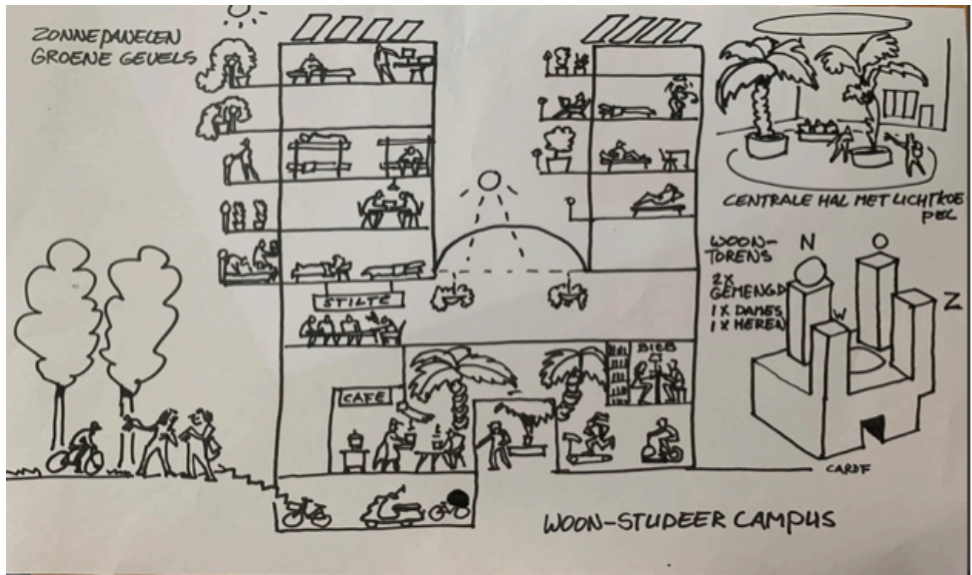
Oranje Nassaucollege:

- Een indoor skatebaan op de plek van Dutch Waterdreams.
- Woningen voor ouderen en jongeren in het van Tuylpark.
- Woningen en winkels rondom de Mandelabrug: verbeter de lelijkste plek van Zoetermeer.
- Campus bij de Dutch Innovation Factory.

Alfrinkcollege:

- Moderner van huis gaan: ondertunnellen van de A12 en vol gaan voor elektrische auto's.
- Recreatie- en woonflats in het oude centrum van Buytenwegh.
- Multifunctionele gebouwen in het Entreegebied.
- Dobe: een jeugdplein voor jongeren tussen de 12 en 25 jaar.

Het winnende idee van het Oranje Nassaucollege en winnaar van de publieksprijs:

Campus bij de Dutch Innovation Factory

Winnende voorstel van het Alfrinkcollege:

Multifunctionele gebouwen in het Entreegebied

Faciliteiten

Woonplek

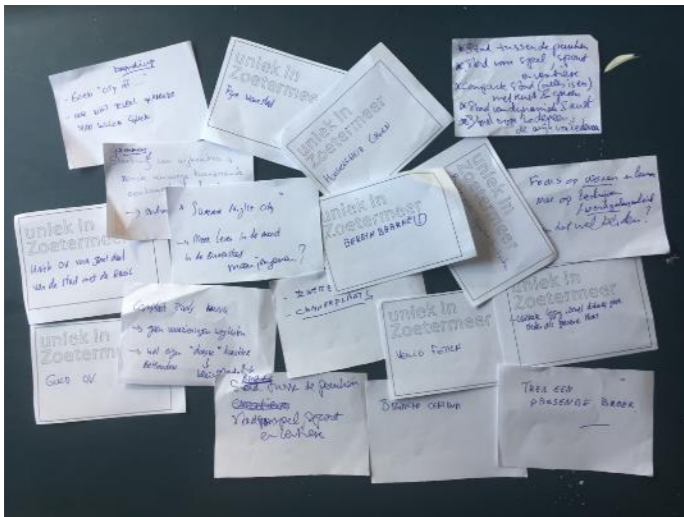
- Stilteruimtes
- Binnentuin
- Bibliotheek
- Sportschool
- Café

Buiten voorzieningen

- Fietsenstallingen
- Bushalte

10. Verdiepingsessies

Samenvatting

De conclusie uit ronde 1 dat 'Zoetermeeders trots zijn op hun stad en zich hier thuis voelen' wordt herkend. Dat de stad hierbij niet kan concurreren met het winkelaanbod van Den Haag, de cultuur van Rotterdam of bijvoorbeeld de historische binnenstad van Leiden is niet erg. Met de auto of het openbaar vervoer zijn 'we' daar zo. Zoetermeer is in die zin niet compleet. Dat is goed, zo houden we ruimte voor bijzondere initiatieven.

Bij de verdere ontwikkeling van Zoetermeer moeten we behouden wat de stad nu aantrekkelijk maakt. Het is een compacte stad, goed bereikbaar, met wijken waarin we ons thuis voelen en van waaruit we zo in het groen zijn. Wat beter kan is de kwaliteit van het groen en de openbare ruimte. Met de groei van de stad hebben we de kans om daar een verbetering te maken. Dat geldt ook voor de architectuur. Als stad mogen we wel wat meer lef tonen en inzetten op iconische gebouwen, die passen bij de schaal van Zoetermeer. We moeten daarin niet doorschieten. Hoogbouw mag, maar op logische plekken. En koester wat mooi is: het groen, de Dorpsstraat en het Dobbegebied.

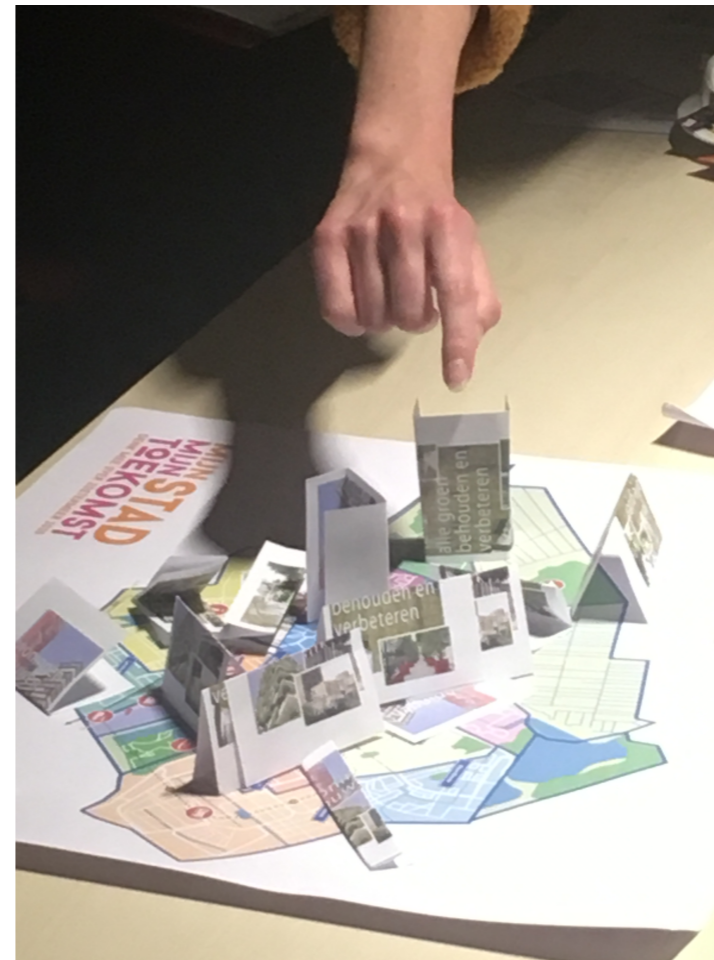
10.000 woningen erbij zijn nodig. We moeten iedereen de kans bieden om hier te komen en te blijven wonen. Dat is nu niet het geval. Jongeren vinden hier bijna geen betaalbare woonruimte. 'Empty nesters' komen moeilijk van de één naar een andere woning die past bij hun levensfase. De meest logische plekken om nieuwbouw te realiseren, zijn het Entreegebied en de binnenstad.

Zoetermeer is voor iedereen, alle leeftijden en achtergronden. Dat moet zo blijven. De stad mag wel wat dynamischer, zonder dat dit ten koste gaat van de rust in de stad. Er is vooral behoefte aan meer gezellige ontmoetingsplekken en -mogelijkheden. In de wijken, de parken en in de binnenstad. Het zijn vooral wat middelgrote kleinere evenementen die het hier goed doen. Zoals bijvoorbeeld 'Zondag in het park' en 'Gluren bij de burens.'

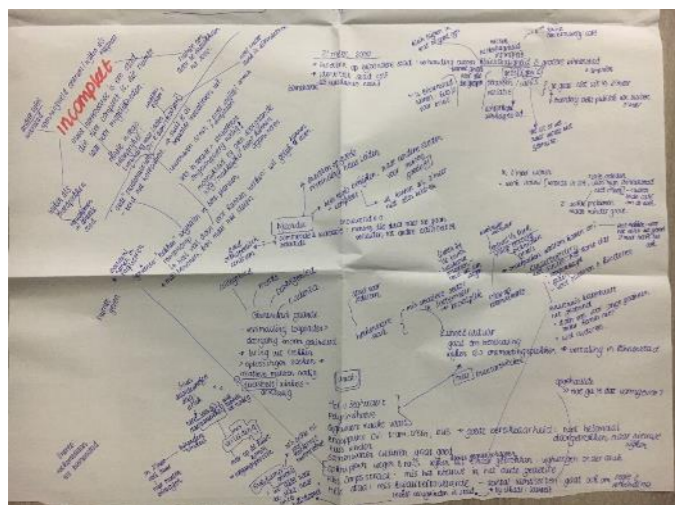
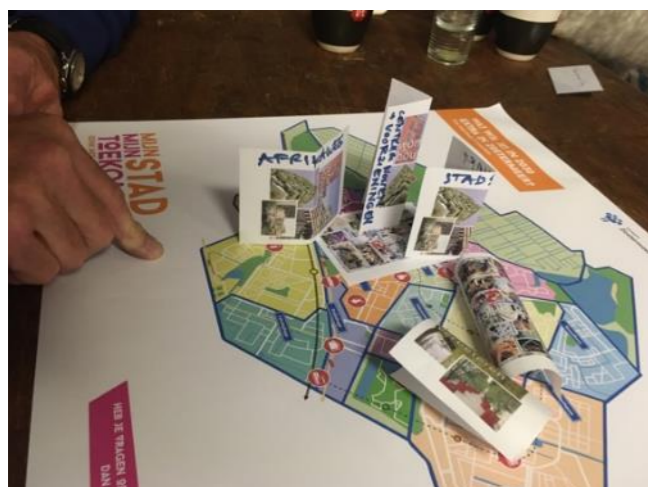
Elke stad ontwikkelt zich en verandert. De meeste steden groeien geleidelijk, maar Zoetermeer groeide én groeit in grote sprongen. In de jaren '60 en '70 en nu weer. Het grote verschil met de jaren '60 is dat veel mensen die hier nu wonen er al meer dan 20 of 30 jaar wonen. Dat hun kinderen en kleinkinderen in de buurt wonen. De stad is nu van alle Zoetermeeders. En zij willen het Zoetermeer van 2030 helpen vormgeven. Door mee te denken over de kwalitatieve ontwikkeling van de stad en met initiatieven om mensen met elkaar in contact te brengen. Zij pleiten voor een open (incomplete) stad, die flexibel kan meebewegen met maatschappelijke en technologische ontwikkelingen, en waar ruimte moet zijn voor initiatieven van bewoners.

BELANGRIJKE PUNTEN VERDIEPINGSSSESSIES

- Zoetermeer wordt niet door iedereen als een complete stad ervaren en moet hier ook niet naar streven. De regio biedt genoeg.
- Benut de kracht van de wijken, en investeer in ontmoeting, dynamiek en voorzieningen op dat schaalniveau.
- Behoud wat de stad aantrekkelijk maakt: compactheid, bereikbaarheid en groen.
- Investeer in meer kwaliteit in openbare ruimte, architectuur en groen.
- Investeer in meer woningen voor specifieke groepen, met name jongeren en senioren.

VOLLEDIGE VERSLAGEN VERDIEPINGSSESSIES

Datum 2 oktober, Locatie. Kledingbank MEVE, Dijkwater 3

Burgemeester Aptroot geeft aan dat het van belang is dat we mensen bereiken die normaal niet bij bijeenkomsten van de gemeente zijn, of weinig zeggen. Vroeger gingen mensen naar Zoetermeer die geen woning konden vinden in Den Haag of Rotterdam. De kinderen van deze mensen zoeken nu een woning in de stad. Wat willen zij? Wethouder Paalvast vult aan: er zijn dilemma's, en waar kiest u dan voor? En waarom? Wat is kwaliteit voor de Zoetermeerders?

Inleiding, over wat we hebben opgehaald in de eerste ronde, bij bijna 700 inwoners van de stad. De presentatie is een samenvatting van dit tussenrapport. De resultaten zijn opgedeeld aan de hand van de antwoorden op de vragen over de Playlist van Zoetermeer (over sfeer en karakter),

De aanwezigen herkennen de beelden grotendeels, maar vullen aan. Veel mensen die in het begin naar Zoetermeer kwamen waren experimenteel ingesteld. Ze waren bereid om te pionieren, inclusief ontberingen, wat bij een nieuwe stad hoort. Deze mensen hebben met zijn allen de stad gemaakt zoals die nu is. Niet iedereen is het eens met de stelling dat Zoetermeer saai is. Er was deze zomer overal wel wat te doen.

De aanwezigen gingen in twee groepen uit elkaar. De discussies zijn levendig en scherp. Hieronder de aantekeningen op foto en in tekst samenvattende conclusies:

Incomplete stad

Zoetermeer is een incomplete stad, en dat is prima! Want dan kun je er nog van alles mee doen en van maken. Dat geeft ruimte!

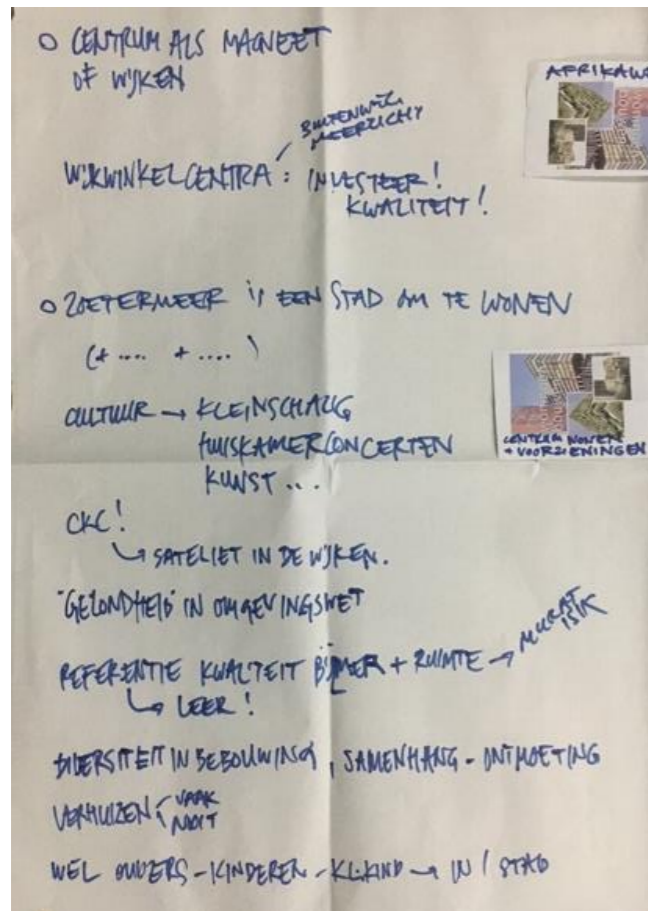
Het zou mooi zijn als de gemeente ruimte creëert door maatschappelijke initiatieven te faciliteren. Dat geeft ons als bewoners en bedenkers de mogelijkheden om iets te creëren wat past bij onze Zoetermeerders.

We denken daarbij eerder aan plekken ene evenement met een zekere mate van intimiteit, een soort huiskamergevoel. Uitgaansgelegenheden voor jongeren zijn wel (te) beperkt.

Regio – stad - wijken

Incompleteheid betekent wel dat je meer samen moet werken met de regio, en de regio ook veel beter moet kunnen bereiken. Rotterdam en Leiden met het openbaar vervoer moeten veel beter en sneller. Hier is zeker zorg over.

VERSLAGEN VERDIEPINGSSSESSIES

Wij zien Zoetermeer vooral een stad om prettig in te wonen. Je kan naar buiten, er zijn sportvoorzieningen, evenementen. Mensen gaan bijvoorbeeld barbecueën in parken. Dit hoef je niets speciaals voor te creëren of organiseren, dat gebeurt vanzelf. En dat er meer woningen nodig zijn, dat herkent iedereen, zeker voor starters en senioren. De aanwezigen zien meer diversiteit in typen huizen als een must.

Maar het is ook erg fijn als er in de wijken een eigen dynamiek is. Zou CKC daar niet een rol in kunnen spelen?

Wat de aanwezige bewoners betreft wordt er zwaar ingezet op woningbouw in het centrum en het entreegebied (Afrikaweg en omgeving). We willen mooie moderne architectuur.

De pleinen van diverse wijkwinkelcentra is verouderd en vreselijk om te zijn. Daar zou de gemeente met de inrichting een huiskamergevoel creëren. En daar kun je ook meer woningen bij bouwen.

Verleiden tot initiatief

Op de vraag of Zoetermeer voldoende betrokken inwoners heeft waarmee er meer gebeurt dan iets kleins is de groep het niet honderd procent eens. Het kan zeker beter, en als de verleiding om iets te doen vergroot wordt, dan gaat die actieve groep die er echt wel is ook werkelijk opstaan en groeien. Dit is nog wel een uitdaging. Een idee van een soort coach/assistent/verbinder die kan ondersteunen spreekt wel aan.

Datum 10 oktober 2018. Locatie: Gewoon Leuk Natuurlijk, Meerpolder 28

Burgemeester Aptroot geeft aan dat het van belang is dat we mensen bereiken die normaal niet bij bijeenkomsten van de gemeente zijn, of weinig zeggen. Hij benadrukt de noodzaak voor meer woningen in de stad, en is benieuwd hoe de aanwezigen aankijken tegen waar en hoe dat er dan uit komt te zien. Er zijn dilemma's, en waar kiest u dan voor? En als u het eens bent met de wens om meer woningen: bent u bereid om daar ook een klein beetje ruimte voor in te leveren?

Wethouder Iedema vult aan: het gaat niet alleen om het bouwen van huizen. Hoe houden we de stad aantrekkelijk voor de toekomst (onderwijs, banen)? Wat zien we aan nieuwe samenlevingsvormen met andere culturen. Het wordt de uitdaging om te kijken met de bril van morgen, en niet met de bril van vandaag.

Er volgt een inleiding, over wat we hebben opgehaald in de eerste ronde, bij bijna 700 inwoners van de stad. De presentatie is een samenvatting van dit tussenrapport. De resultaten zijn opgedeeld aan de hand van de antwoorden op de vragen over de Playlist van Zoetermeer (over sfeer en karakter) De aanwezigen herkennen de beelden grotendeels, maar vullen aan. Een van de aanwezigen vindt het logisch dat mensen vanuit hun visie van hun wijk reageren, want daar woon je toch? Toch is dat niet zo vanzelfsprekend als het lijkt. In andere steden komt dat wijkgevoel en die trots op de eigen wijk er vaak lang niet zo duidelijk uit. Dat is dus typisch Zoetermeer. Verder wordt door een actieve inwoner van Zoetermeer aangegeven dat de bedrijvigheid te weinig aandacht krijgt. Economische dynamiek is belangrijk, voor werkgelegenheid, en voor de relatie met het wonen. De aanwezigen gingen in twee groepen uit elkaar. De discussies zijn levendig en scherp. Samengevat zijn de conclusies:

Stad voor iedereen

De aanwezigen zagen meerdere lagen in de identiteit van Zoetermeer: een zeer herkenbaar beeld blijft de Identiteit van de **stad tussen de parken** zoals dat jaren als merk heeft gewerkt. Daaraan toegevoegd: de stad van **dynamiek én rust**. Dat is volgens de aanwezigen echt anders dan twintig jaar geleden. Toen had iedereen Zoetermeer gekenmerkt als een dorp. Maar nu is iedereen het over eens dat het een stad is. Daarnaast kreeg veel bijval: een stad van spel, sport en vertier, een compacte stad, rustig en groen, met alles aanwezig, en een stad voor iedereen, wijk voor iedereen. Veel hiervan is aanwezig, bijvoorbeeld rust en groen. Dat vraagt om behoud en versterking. Wat er met name gemist werd: een bruisend stadscentrum en ontmoetingsplekken in de stad verspreid. Verder was er een warm pleidooi om niet Den Haag, Leiden of Gouda na te willen doen. Juist het eigen karakter is belangrijk. En er werd door diverse mensen aangegeven dat een merk of een 'branding campagne' daarvoor niet nodig is en niet helpt.

Meer huizen, meer dynamiek, meer drukte

De aanwezigen erkennen vrijwel allemaal de noodzaak voor nieuwe woningen, en willen bij voorkeur geen huizen in de parken en in het buitengebied bouwen. De discussie is levendig, en aan creativiteit ontbreekt het niet. De goeie voorbeelden voor de toekomst ontbreken echt wel Zoetermeer. Het gesprek gaat over kleiner, duurzamer, diverser, hoger, lager... De toekomstige huizen moeten in elk geval aansluiten bij de behoefte van de Zoetermeeders.

De spanning zit duidelijk in het centrum, als het gaat om ruimtegebruik en effect voor de omgeving. Hier kan best meer bebouwing en levendigheid komen, maar ook hier wonen mensen, en komen er met de nieuwbouw ook meer mensen bij. Dat geldt voor activiteiten en voor bebouwing. Niemand is tegen de hoogbouw, maar het is belangrijk dat Zoetermeer zijn eigen stijl krijgt. Welke stijl dat is, dat is nog wel een vraagteken. Doe dat zorgvuldig en pas het juist in. Veel mensen vinden het een voordeel als er gebouwd wordt in het centrum. 'Daar mag ook echt wel wat gebeuren.' Maar de balans is een zorgpunt. De 'hoe-vraag' krijgen we deze middag niet helemaal beantwoord, maar het signaal van inpasbaarheid en balans is duidelijk.

Wie is er aan zet?

Aan de hand van een casus in de eerste groep werd duidelijk dat Zoetermeer in een spannende fase zit. De snelle groei, en de sterke overheidssturing heeft jarenlang gewerkt, maar werkt dat nog steeds bij de vraagstukken van deze tijd? Een van de inwoners gaf een duidelijk signaal: 'De Zoetermeesters zijn verwende rotgasten! Omdat de gemeente altijd alles voor de mensen heeft gedaan, verwachten ze dat nu nog steeds. Dat moet anders. Mensen hebben een schop onder de kont nodig om initiatieven te bedenken!'

Wie is er aan zet? Wie zou de regie moeten hebben? Voor het grote plaatje de gemeente, maar bij kleine projecten kan dat zeker anders zijn. Daar waar het meeste belang ligt, zou je meer verantwoordelijkheid moeten neerleggen. Dat kan dus de gemeente zijn, maar ook juist nieuwe bewoners, de directe omgeving of een groep ondernemers. Als je belang weet te creëren dan krijg je mensen in beweging. Dan is het wel nodig dat de gemeente veel toegankelijker wordt de komende jaren. Zet een leuk loket neer in het stadhuis, wijs mensen de weg, faciliteer elk initiatief met maatwerk.

8 oktober 2018. Locatie: Crown Business Center, Poortgebouw, Boerhaavelaan 40

Een druk bezochte avond met uitzicht over de stad. De aanwezigen zijn echte Zoetermeeders: iedereen woont hier al heel lang, vijftwintig jaar of meer.

Burgemeester Aptroot geeft aan dat het van belang is dat we mensen bereiken die normaal niet bij bijeenkomsten van de gemeente zijn, of weinig zeggen. Hij benadrukt de noodzaak voor meer woningen in de stad, en is benieuwd hoe de aanwezigen aankijken tegen waar en hoe dat er dan uit komt te zien. 'Er zijn dilemma's, en waar kiest u dan voor? En als u het eens bent met de wens om meer woningen: bent u bereid om daar ook een klein beetje ruimte voor in te leveren?'

Er volgt een inleiding, over wat we hebben opgehaald in de eerste ronde, bij bijna 700 inwoners van de stad. De presentatie is een samenvatting van dit tussenrapport. De resultaten zijn opgedeeld aan de hand van de antwoorden op de vragen over de Playlist van Zoetermeer (over sfeer en karakter)

De aanwezigen herkennen de meeste beelden die uit de eerste ronde zijn opgehaald, alhoewel er ook wel kanttekeningen worden geplaatst. Zo geeft een van de bewoners aan dat juist het meedenken met de gemeente over de stad als een van de zeer prettige onderdelen van het woonplezier wordt ervaren. Dat die ruimte en dat samenspel er is, dat vindt hij een meerwaarde.

Naar aanleiding van de inleiding geven sommige aanwezigen aan dat ze meer zorgvuldigheid in de processen willen, qua kaders en ontwerp. Anderen geven juist aan dat er meer tempo gemaakt moet worden. Alles duurt zo lang, en de woningnood is hoog.

Een bewoonster vraagt wat er met de resultaten van deze samenspraak wordt gedaan. Zij wijst hierbij op dat de gemeente al een groot aantal nieuwbouwlocaties heeft aangewezen en dat zij niet verwacht dat deze nog gewijzigd worden. Het antwoord van Fulco en Ronald hierop is, dat dit klopt maar dat nog veel onderwerpen niet uitgewerkt zijn, zoals voor wie wordt waar gebouwd, in welk volumes, wat dit betekent voor de leefbaarheid in de directe omgeving: groen, voorzieningen en de indeling van de openbare ruimte. Waar kunnen we kwaliteit toevoegen. Dat is het belangrijkste onderwerp van deze samenspraak.

VERSLAGEN VERDIEPINGSSESSIES

De aanwezigen benadrukken nog dat ze ook hopen dat de komende generatie echt invloed heeft op dit traject. De burgemeester licht toe dat hij het heel prettig vindt om ook met de jongeren van het Oranje Nassau College en het Alfrink College te spreken, die betrokken zijn bij een scholenproject over de toekomst van Zoetermeer. Zij zijn de toekomstige generatie waar nu voor gebouwd wordt, en zij worden meestal niet genoeg gehoord. De sessies met de 4^e klas middelbare scholieren zijn inspirerende bijeenkomsten met scherpe vragen en creatieve oplossingen. Op 6 december geven ze de resultaten terug aan de stad.

Tenslotte wordt de zorg geuit over de informatie-uitwisseling tussen de samenspraak van de bouwprojecten en deze toekomstbeelden. Nadrukkelijk geeft Ronald aan dat deze uitwisseling continu plaatsvindt, en dat we zorgen dat de opmerkingen die bij andere bijeenkomsten zijn gezegd ook meegenomen worden in onze visie.

De aanwezigen gingen in vier groepen uit elkaar. En dan in twee rondes. Hieronder de samenvattende conclusies:

Dynamiek-rust

We hebben gesproken over een stad **in balans**, waar rust en dynamiek beide een plek kunnen krijgen. De stad is er groot genoeg voor, vinden velen. Maar dynamiek mag niet direct tot drukte, chaos en overlast leiden. Onderzoek waar meer kan en gewenst is, zoals de Dorpsstraat, en waar minder kan en gewenst is. Dat geldt ook voor de parken. In sommige parken kan je dynamiek brengen maar van andere parken moet je afblijven. Daar moet de rust overheersen. Welke, dat is interessant voor vervolgonderzoek.

De dynamiek is niet het doel, maar de **ontmoeting** wel. Waar mensen elkaar ontmoeten ontstaan initiatieven; ontstaat beweging. Dat wordt verbeterd als er bijvoorbeeld meer keuzemogelijkheden zijn bijvoorbeeld in theaters en uitgaansmogelijkheden voor de jeugd. Zoetermeer heeft bijvoorbeeld geen goede ontmoetingsplek voor de LHBTQ- gemeenschap.

De ontmoeting of sociale dynamiek geldt niet alleen op stadsniveau maar ook in wijken. Bijvoorbeeld: Rokkeveen vergrijsd sterk. Daar moet je wat aan gaan doen. Investeren in activiteiten en mensen. Dat kan je samen doen. Met allerlei instellingen, winkeliers, wijkverpleegkundige etc. Initiatieven ontwikkelen. Als voorbeeld wordt gewezen op een flatgebouw waar de meeste bewoners 50 jaar en ouder zijn. Onderzoek wat hier aan mogelijkheden zijn om de sociale cohesie te versterken met als doel mensen langer zelfstandig te laten wonen.

11. Zoetermeerpanel

RAPPORT

PANELONDERZOEK TOEKOMST VAN ZOETERMEER

november 2018

In opdracht van: Ronald Schepers

Uitvoering onderzoek: Josée Boormans, afdeling JaBo/onderzoek en statistiek

Achtergrondonderzoek

De behoefte aan woonruimte in Zoetermeer is groot. Daarom heeft de gemeenteraad vorig jaar besloten om 10.000 extra woningen te bouwen. Daarnaast willen we de stad ook kwalitatief een impuls geven. Om te weten wat we nodig hebben om Zoetermeer leefbaar en aantrekkelijk te houden is de mening van de inwoners belangrijk.

In het voorjaar is aan 700 Zoetermeesters op straat en via de website Doemee gevraagd wat hun wensen en ideeën zijn voor de toekomst van onze stad.

Deze zijn vervolgens in een drietal verdiepingssessies met zo'n 70 betrokken inwoners besproken. Uit deze gesprekken is een aantal ontwikkelingsrichtingen naar voren gekomen.

Om te weten wat de Zoetermeester vindt van de ontwikkelingsrichtingen en waar hun voorkeur naar uitgaat is besloten een onderzoek te houden onder de leden van het Zoetermeerpanel over dit onderwerp.

Ten tijde van het onderzoek bestond dit Zoetermeerpanel uit 3793 inwoners van 18 jaar of ouder.

Het onderzoek is gehouden in periode 8 november tot en met 22 november.

In totaal hebben 1781 panelleden een of meer vragen van het onderzoek ingevuld. Dit is een bruto respons van 47%.

RESULTATEN

Met de groei van Zoetermeer (met 10.000) woningen en de intentie om te investeren in de kwaliteit van de stad, moeten er keuzes worden gemaakt. De panelleden mochten van vijf keuzes aangeven welke ze het meest belangrijk vinden en welke het minst. Hieronder staan deze vijf keuzes in volgorde van het aantal keren dat ze genoemd worden.

In totaal hebben 1496 van de 1781 panelleden de rangordevraag (van 1 t/m 5) goed ingevuld.

Welke van de vijf keuzes vindt u het meest belangrijk en welke het minst (n=1496)

	Gemiddeld door 1496 panelleden
1. Verbeter de kwaliteit van wat er al is aan groen en openbare ruimte:	3,47
2. Verbeter de kwaliteit van onderwijs-, zorg- en buurtvoorzieningen	3,44
3. Verbeter de kwaliteit van de stad door te investeren in het woningaanbod:	3,14
4. Verbeter de kwaliteit van het recreatie- en winkelaanbod:	2,44

Tabel 1. Wat moet de gemeente met de groei van Zoetermeer beslist niet doen?

	Aantal keren genoemd	In % van het totaal
Het groen rondom de stad aantasten	719	40,6%
Aandacht verliezen voor de rust in de stad	399	22,5%
Aandacht verliezen voor kwetsbare groepen in de stad	340	19,2%
De bereikbaarheid voor auto's aantasten	193	10,9%
Vooraf gezinswoningen bouwen	122	6,9%
Subtotaal	1773	100%
Geen antwoord	8	
Totaal	1781	

VRAGENLIJST ZOETERMEERPANEL

In de derde vraag mochten de respondenten uit vijf uitgangspunten kiezen die zij voor de ontwikkeling van Zoetermeer het meest belangrijk en welke het minst belangrijk vinden. Hieronder staan deze vijf keuzes in volgorde van het aantal keren dat ze genoemd worden.

In totaal hebben 1549 respondenten de rangordevraag (van 1 t/m 5) goed ingevuld.

Welk uitgangspunt voor de ontwikkeling van Zoetermeer is voor u het meest belangrijk en welk het minst? (n=1549)

Gemiddeld gekozen keuze door 1549

panelleden

Rust en ruimte	3,79
Duurzaamheid	3,26
Sociale cohesie (de onderlinge verbondenheid van inwoners)	3,12
Cultuur en vermaak	2,57
De identiteit van Zoetermeer	2,26

Volgens 34% van de respondenten is de binnenstad van Zoetermeer dé plek voor reuring en vermaak. Daarna vinden de meeste respondenten dat de binnenstad één van de woonwijken is, maar dan mét winkels en horeca. Iets minder dan een kwart (24%) vindt de binnenstad met groen meer aantrekkelijk. Uit de volgende tabel blijkt dat respondenten veel minder vinden dat de binnenstad bij uitstek de plek voor starters- en jongerenwoningen moet zijn en nog minder respondenten denken dat hoogbouw in de binnenstad de motor voor nieuwe ontwikkelingen moet zijn,

Vraag 4. Welke van de onderstaande stellingen past voor u het beste bij de vernieuwing van de binnenstad van Zoetermeer?

	Aantal keren genoemd	In % van het totaal
De binnenstad is dé plek voor reuring en vermaak	593	33,5%
De binnenstad is één van de woonwijken, maar dan mét winkels en horeca	501	28,3%
De binnenstad is met meer groen een stuk aantrekkelijker	418	23,6%
De binnenstad is bij uitstek de plek voor starters- en jongerenwoningen	187	10,6%
Hoogbouw in de binnenstad is de motor voor nieuwe ontwikkelingen	70	4,0%
Subtotaal	1769	100%
Geen antwoord	12	
Totaal	1781	

In een zogenaamde open vraag is aan alle panelleden gevraagd wat zij vinden dat er echt beter kan in Zoetermeer. Dat kan een plek of een onderwerp zijn.

Overzicht van antwoorden op vragen 5, 6 en 7 zijn door de afdeling onderzoek en statistiek gepubliceerd op de site van de gemeente Zoetermeer <https://zoetermeer.incijfers.nl/rapporten/Panelonderzoek-Toekomst-van-Zoetermeer/570>

Vraag 5. Dit kan echt beter in Zoetermeer (plek of onderwerp):

Vraag 6. Van welke plek in Zoetermeer moeten we echt afblijven?

Vraag 7. Kunt u kort opschrijven waarom u dat vindt?

Vraag 8. In welke wijk/buurt woont u?

Genoemde wijk/buurt	Aantal	In % van het totaal
Dorp	75	4,3%
Stadscentrum	59	3,4%
Palenstein	47	2,7%
Driemanspolder	88	5,1%
Meerzicht	171	9,8%
Buytenwegh	116	6,6%
De Leyens	195	11,1%
Seghwaert	244	13,9%
Noordhove	140	8,0%
Rokkeveen	354	20,2%
Oosterheem	254	14,5%
Buitengebied	1	0,1%
Dat wil ik niet zeggen	7	0,4%
Subtotaal	1752	100,0%
Geen antwoord	29	
Totaal	1781	

VRAGENLIJST ZOETERMEERPANEL

Vraag 9. In welke leeftijdsgroep valt u?

Genoemde leeftijdsgroep	Aantal	In % van het totaal
18 tot 30 jaar	45	2,5%
30 tot 45 jaar	277	15,9%
45 tot 55 jaar	288	16,4%
55 tot 65 jaar	539	30,8%
65 jaar of ouder	595	34,1%
Dat wil ik niet zeggen	7	0,4%
Subtotaal	1751	100%
Geen antwoord	30	
Totaal	1781	

12. Vragenlijst doemee.zoetermeer.nl

VRAGENLIJST DOEMEE: RUST - DYNAMIEK

RUST - DYNAMIEK

Kiezen we voor rust en ruimte of geven we prioriteit aan reuring: horeca, winkels, cultuuraanbod en evenementen. Dit betekent o.a. ook meer verkeer, mensen en dagelijks geluid. Vragen hierbij zijn onder meer: voor wie willen we reuring en waarmee? Kunnen we per wijk aangeven wat rust betekent? Willen of kunnen we met één van beide prioriteiten ook mensen aantrekken van buiten? Wat is stedelijke rust?

* 1. Rust in de stad betekent voor mij ... (meerdere antwoorden mogelijk)

- groen en water
- vrij uitzicht
- geen lawaai van mensen of verkeer
- een dorps sfeer
- anders, namelijk

2. Ik zou willen dat het hier (noem een plek) altijd rustig blijft.

* 3. Dynamiek in de stad betekent voor mij ... (meerdere antwoorden mogelijk)

- meer evenementen in de stad
- meer uitgaansgelegenheden
- meer winkels en markten
- meer activiteiten in de buurt
- een grotere stad met meer mensen
- anders, namelijk

4. Hier (noem een plek) mag het meer gaan bruisen.

5. Op een schaal van 1 tot 5, waar zie jij Zoetermeer in 2030?

1 = heel erg rustig, 5 = heel erg dynamisch

Rust in de stad is voor mij	Aantal x genoemd
Een dorps sfeer	143
Geen lawaai van mensen of verkeer	183
Groen en water	304
Vrij uitzicht	138

Meer dynamiek betekent voor mij	Aantal x genoemd
Grotere stad met meer mensen	24
Meer activiteiten in de buurt	123
Meer evenementen in de stad	184
Meer uitgaansmogelijkheden	119
Meer winkels en markten	119

Voor beide vragen geldt dat meerdere antwoorden mogelijk waren. N=386

Op een schaal van 1 tot 5 waar zie jij Zoetermeer in 2030? 1 = heel rustig, 5 = heel dynamisch. (Als wensbeeld) N=381

	aantal
Heel rustig	16
Rustig	43
Neutraal	189
Dynamisch	107
Heel dynamisch	26

COMPLEET-BIJZONDER

COMPLEET - BIJZONDER

Werken we aan een complete stad die qua voorzieningen (*onderwijs, zorg, cultuur, sport, etc.*) kan concurreren met Den Haag, Delft/ Leiden of Gouda. En zijn we een complete stad voor iedereen, voor alle levensstijlen. Of maken we Zoetermeer bijzonder, zonder te hoeven concurreren op alle onderdelen, maar juist met een eigen identiteit? En welke identiteit is dat? Kiezen we voor bepaalde groepen, thema's, functies? In dat geval: wat hebben we dan niet in de stad zelf nodig, en halen we elders?

*** 6. Vind jij Zoetermeer NU een complete stad?**

Ja
 Nee

*** 7. Wat is er voor nodig om die complete stad te worden? (Meerdere antwoorden mogelijk)**

meer diversiteit in mensen
 meer winkels
 meer woningen
 meer evenementen
 meer horeca (restaurants, cafés)
 toeristische attracties
 meer voorzieningen (bijvoorbeeld: onderwijs, openbaar vervoer, cultuur, sportmogelijkheden)
 anders, namelijk:

*** 8. Wat vind jij nu het meest bijzonder of uniek aan Zoetermeer?**

de prijs van woningen
 het groen
 de indoor skibaan
 de mooie nieuwbouw
 de mooie mix van mensen
 de ligging in de regio
 anders, namelijk:

9. Waarin zou Zoetermeer STRAKS in 2030 beter kunnen zijn dan Den Haag en Leiden?

10. Op een schaal van 1 tot 5, waar zie jij Zoetermeer in 2030?
1 = heel erg specifiek en bijzonder, 5 = heel erg divers en compleet

1 2 3 4 5

Wat vind jij nu het meest bijzonder aan Zoetermeer? (single respons)	% n=317
Prijs van woningen	2,8%
Groen	39,5%
Indoor skibaan	3,1%
Mooie nieuwbouw	2,8%
Mooie mix van mensen	4,2%
Ligging	48,5%

Vind jij Zoetermeer nu een complete stad?

Ja	187	49%
Nee	192	51%

Bron: Doemee, n=376

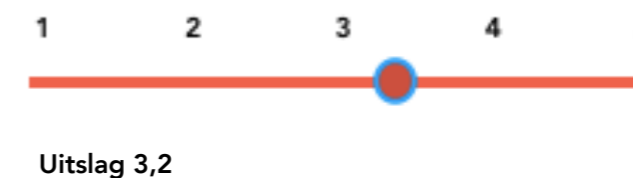
Wat is er voor nodig om die complete stad te worden (meerdere antwoorden mogelijk)	aantal x genoemd, n=381
Meer diversiteit in mensen	31
Meer winkels	66
Meer woningen	106
Meer evenementen	94
Meer horeca	68
Meer toeristische attracties	70
Meer voorzieningen	150

Op een schaal van 1 tot 5 waar zie jij Zoetermeer in 2030?

1 = heel specifiek en bijzonder, 5 = heel divers en compleet.

N=380

	aantal
Heel specifiek en bijzonder	16
Specifiek en bijzonder	110
Neutraal	172
Divers en compleet	106
Heel divers en compleet	31

WONINGEN BOUWEN - BEHOUD VERSTERKEN GROEN

WONINGEN BOUWEN - BEHOUD EN VERSTERKEN VAN GROEN

We gaan meer woningen bouwen, zeker ook voor jongeren en senioren. Wat betekent dit voor de groene kwaliteit van de stad? Waar kunnen we woningen bouwen? Hoog, laag, hoe groot? Voor wie: jong, oud, nieuw, koop, huur, zelfbouw? Hoe versterken we de groenstructuur? Moeten we daaraan ook doelstellingen verbinden met betrekking tot kwantiteit en kwaliteit?

11. In Zoetermeer is een grote behoefte aan meer passende woningen. Heb je voorstellen waar we die woningen kunnen bouwen? (Noem één of meerdere locaties, liefst zo concreet mogelijk)

12. Waar moeten we beslist niet bouwen? (Noem één of meerdere locaties, liefst zo concreet mogelijk)

* 13a. Kunnen er in jouw buurt nieuwe woningen worden bijgebouwd?

- Ja
 Nee

* 13b. Kan je je voorstellen dat de buurt beter of mooier wordt als er woningen worden bijgebouwd?

- Ja
 Nee

* 14. De gemeente heeft besloten om 10.000 extra woningen te bouwen. Moeten we ook voor groen doelen aangeven, bijvoorbeeld in aantal m2 of wat voor groen dat is? (Bijvoorbeeld: stadsparken, wijkparken, natuurpark, recreatiepark)?

- Ja
 Nee

15. Wat vind jij een goede plek in de stad om meer groen te realiseren? (Noem één of meerdere locaties)

16. Op schaal van 1 tot 5, waar zie jij Zoetermeer in 2030? 1 = sterk inzetten op groen, 5 = sterk inzetten op woningbouw

Kunnen er in jouw wijk nieuwe woningen worden gebouwd	% x genoemd
Ja	35%
Nee	65%

Kan je je voorstellen dat de buurt beter of mooier wordt als er woningen worden bijgebouwd	% x genoemd
Ja	39%
Nee	61%

N= 378

De gemeente heeft besloten om 10.000 extra woningen te bouwen. Moeten we ook voor groen doelen aangeven, bijvoorbeeld in aantal m2 of wat voor groen dat is?	% x genoemd
Ja	93%
Nee	7%

N= 381

Op een schaal van 1 tot 5 waar zie jij Zoetermeer in 2030? 1 = sterk inzetten op groen, 5 = sterk inzetten op woningbouw. (wensbeeld). N=381

PUBLIEKE WAARDEN - PRIVATE KRACHT

PUBLIEKE WAARDEN - PRIVATE KRACHT

Zoetermeer is voor een belangrijk deel een door de overheid gemaakte, geplande stad. Zijn de tijden veranderd? Wie is nu aan zet om richting te geven aan de ontwikkeling van de stad? Wat is de rol van de overheid daarin? Hoe wil de Zoetermeerder betrokken worden? Heeft de stad voldoende initiatiefrijke inwoners en ondernemers? Is er een minimum of maximum aan participatie? Wat is voor jou goede samenwerking?

* 17. De rol die de gemeente nu moet aannemen bij ruimtelijke projecten (groen, woningbouw) is die van (kruis jouw voorkeur aan):

- leider: de gemeente benoemt de doelstellingen en bepaalt wie op welk moment betrokken wordt om tot het beste resultaat te komen.
- regisseur: de gemeente werkt aan concrete programma's en projecten met sterke nadruk op burgerparticipatie. Gemeente benut talenten in de gemeente en laat partners excelleren.
- facilitator: de gemeente is onderdeel van het netwerk in de stad. De gemeente verbindt, faciliteert het proces en laat de uitvoering veelal over aan partners.
- anders, namelijk:

* 18. Wat is er voor nodig om als inwoner deel te nemen aan een project in en voor de stad?

(Meerdere antwoorden mogelijk)

- goede communicatie
- tegemoetkoming voor persoonlijke inzet
- leuke groep mensen
- welwillende medewerking van de gemeente of andere instanties
- ondersteuning van de gemeente
- startkapitaal
- een gemeentelijk projectleider waarmee je kunt samenwerken
- een goed idee
- maatschappelijke noodzaak en urgentie
- meer tijd
- niks, ik heb daar geen interesse in
- anders, namelijk:

* 19. Ben je zelf betrokken bij een groep die of netwerk dat bezig is met plannen of projecten voor de buurt, stad of bepaalde groepen?

- Ja, namelijk:
- Nee

20. Op een schaal van 1 tot 5, waar zie jij Zoetermeer in 2030?

1 = veel ruimte voor initiatieven uit de stad en besluitvorming bij de inwoners, 5 = een sterke overheid die besluiten neemt

Wat is er nodig om deel te nemen aan een project in en voor de stad? (Meerdere antwoorden mogelijk)	Aantal x genoemd
Goede communicatie	290
Tegemoetkoming voor persoonlijke inzet	59
Leuke groep mensen	59
Welwillende medewerking van gemeente of andere instanties	204
Ondersteuning van de gemeente	132
Startkapitaal	54
Een gemeenschappelijke projectleider waarmee je kan samenwerken	137
Een goed idee	80
Maatschappelijke noodzaak en urgentie	84
Meer tijd	30

19% van het Zoetermeerpanel is betrokken bij een groep of netwerk dat bezig is met plannen of projecten voor de buurt, de stad of specifieke groepen.

Op een schaal van 1 tot 5 waar zie jij Zoetermeer in 2030?

1 = veel ruimte voor initiatieven uit de stad en besluitvorming bij de inwoners, 5 = een sterke overheid die besluiten neemt. (wensbeeld)

N=381

	aantal
veel ruimte bij bewoners	52
ruimte bij bewoners	95
neutraal	146
overheid die besluiten neemt	67
sterke overheid	21

BOUWEN VAN WONINGEN-BEHOUDEN EN VERBETEREN GROEN

Waar kunnen we bouwen? (open vraag)	Aantal x genoemd
Transformatie van industrie- en kantoorgebouwen	67
Entreegebied	46
Palenstein	21
Stadshart	28
Rokkeveen	12
Oosterheem	27

- Het Burgemeester Van Tuyl park is een aandachtspunt. Hier zijn de visies over verdeeld, maar vooral ook: de huidige beeldvorming en beoordeling varieert sterk. Wat is de betekenis, verhaal, visie, beeld?

Hieronder staat nog een aantal opmerkingen naar aanleiding van de open vragen.

- Over nieuwbouw in het centrum is men genuanceerd. Het is een interessante zoeklocatie voor woningbouw, maar het karakter van de Dobbe als verblijfsgebied en Het Dorp moeten niet worden aangetast.
- Specifieke locaties die nu als beoogde woningbouwlocaties benoemd zijn in gemeentelijke stukken worden niet of niet vaak genoemd als antwoord op de vraag 'waar mag absoluut niet gebouwd worden?'.

13. Swipocratie

KIEZEN OP GEVOEL

De Swipocratie is een onderzoeksinstrument waarmee deelnemers een keuze maken tussen twee beelden of twee uitspraken over de stad. Zonder toelichting, maar wel binnen de context van de centrale vraagstelling: 'mijn beeld van Zoetermeer in 2030'. De beelden die we gebruikt hebben komen uit ronde 1.

Met de Swipocratie worden mensen gedwongen om appels met peren te vergelijken: 'willen we liever een appel of een peer?' Hiermee raken we aan emotie, aan het onderbuikgevoel en krijgen we zicht op de belevingswereld van de inwoners. Dit geeft een verdieping aan de resultaten van de andere onderzoeken die een rationele beoordeling vragen, maar we kunnen er geen harde conclusies aan verbinden.

Onderzoek is uitgevoerd via doemee.zoetermeer.nl en voor een deel via gesprekken met een iPad op straat. N=150

De keuzes van de Zoetermeeders zijn in lijn met eerdere resultaten. Vooral met die uit ronde 1 waarin met de keuze van het nummer dat past bij Zoetermeer 2030 ook naar de beleving van de stad vroegen. Uit de onderbouwing van de liedjeskeuze sprak trots, zorg, rust, ontwikkeling, toekomstgerichtheid en veel waardering voor de stad.

Een aantal punten dat ons opvalt staat hieronder.

Balans

De stad Zoetermeer heeft bij veel afwegingen een balans in de antwoorden. Veel van de vragen hebben ongeveer evenveel antwoorden A als B, binnen een marge van 10-15%. Deze balans zien we als een kracht: de bewoners passen bij deze stad en haar ambities.

Gezelligheid

De stad heeft een zorgzame, sociale kant. De beelden die 'gezelligheid' of 'samen' uitstralen, scoren relatief hoog. Denk aan terras en activiteiten in het park. (nummers 1, 2, 4, 6 en 13)

Kunst en cultuur wegen niet zwaar

Net als in ronde 1 stellen we vast dat kunst en cultuur er niet echt uitspringt. Wel liever een museum dan een rommelmarkt. Maar liever groen in de buurt dan een groen kunstwerk. (nummers 5 en 6).

Niet bang voor hoogbouw

Beelden met hoogbouw (3 en 10) worden niet afgewezen en door bijna de helft gekozen.

Meer lef en meer kwaliteit

Meer lef (14), en vooral meer kwaliteit (8) in de uitstraling van de stad. Wees daarbij gewoon jezelf als stad, maar niet té gewoon.

Groen scoort

Groen scoort ook hier weer hoog, en kent veel verschillende vormen, en wordt ook gekoppeld aan woningbouw (9).

SWIPOCRATIE, UITSLAGEN

A= 'Houd Zoetermeer rustig. Met Den Haag Rotterdam en Leiden hebben we alle reuring dichtbij.' B = 'Kijk per wijk waar meer reuring mogelijk is.'

A= 'Zoetermeer de kwaliteit moet verbeteren van dat wat er al is, zoals aanbod van winkels, theaters, markten, terrassen'. B= Zoetermeer is heel gewoon en daarmee zijn we onderscheidend.'

SWIPOCRATIE, KIEZEN OP GEVOEL

A='Zoetermeer moet er alles aan doen om jongeren in de stad te houden.' B = 'Hoogbouw is de oplossing om groen en een passend woningaanbod te combineren.'

A='De gemeente moet meer lef tonen met bijzondere gebouwen en plekken in de stad.' B='Zoetermeer heeft voldoende betrokken bewoners. Zij weten hoe ze de stad mooier en beter kunnen maken.'

